

SANKCJE WOBEC ROSJI WYBRANYCH KRAJÓW

(USA, KANADA, UK, JAPONIA, AUSTRALIA)

STANY ZJEDNOCZONE

2 marca – kolejna transza amerykańskich sankcji ekonomicznych w reakcji na działania Rosji:

- **zamknięcie amerykańskiej przestrzeni powietrznej dla rosyjskich statków powietrznych¹.** Obejme to statki powietrzne certyfikowane, zarejestrowane, czy kontrolowane przez jakiegokolwiek osoby związane z Rosją. Oznacza to odebranie możliwości wlotu w amerykańską przestrzeń powietrzną bądź latania do destynacji na terenie USA dla wszystkich rosyjskich linii lotniczych, zarówno na loty pasażerskie, jak i transportowe.
- **szerokie restrykcje przeciwko Białorusi zmierzające do zablokowania importu technologii.** Departament Handlu rozszerzy kontrole eksportu nałożone na Rosję i Białoruś zapobiegając w ten sposób przekierowywania handlu do Rosji za pośrednictwem Białorusi i ograniczy możliwości wspierania działań armii tych krajów. Ograniczy to również możliwości pozyskiwania materiałów niezbędnych przez oba kraje dla wspierania wojsk w agresji na Ukrainę.
- **pełne sankcje blokujące na jednostki rosyjskiego sektora obronnego.** Departament Stanu nałoży sankcje skierowane w rosyjski sektor wojskowy znacznie zwiększając koszty dla firm rozwijających i produkujących uzbrojenie. Sankcje te obejmą w sumie 22 jednostki rosyjskiego sektora zbrojeniowego, w tym firmy produkujące lotnictwo wojskowe, pojazdy pancerne, systemy wojny elektronicznej, rakiety, czy drony dla rosyjskiego wojska.
- **kontrole eksportu nałożone na produkcję ropy naftowej, która jest głównym źródłem dochodu wspierającym rosyjskie wojsko.** Departament Handlu nałoży kontrole eksportu, które obejmą sprzęt do wydobywania ropy i gazu, ograniczając możliwość wspierania rosyjskich możliwości wydobywczych. Zapowiedziano jednak, że zmniejszenie globalnego wydobycia źródeł energii nie jest w interesie USA i dlatego spod sankcji wyłączone zostały płatności za surowce energetyczne. Mimo to w interesie USA i sojuszników jest stopniowe zdegradowanie Rosji z roli kluczowego dostawcy energii, w miarę upływu czasu. Również obecne sankcje będą służyły temu celowi chroniąc jednocześnie konsumentów w USA.
- **ograniczenia eksportowe na jednostki związane z rosyjskim i białoruskim sektorem wojskowym.** Departament Handlu rozszerzy także sankcje (tzw. *Entity List*) na jednostki, które są związane lub wspierają rosyjskie i białoruskie sektory bezpieczeństwa, wojskowe i obrony, a także związane z wojskowością i obronnością prace badawczo-rozwojowe. Obejme to m.in. obszary wojskowy, lotniczy, morski, wysokich technologii.

24 lutego – przyjęcie drugiego pakietu sankcji:

- **sankcje wobec pięciu rosyjskich banków:** Sberbanku, VTB, Banku Otkritie, Sovcombanku OJSC Novikombanku oraz ich jednostek zależnych, polegające na zamrożeniu środków w amerykańskim systemie finansowym oraz zakaz prowadzenie interesów dla amerykańskich instytucji i osób fizycznych
- **restrykcje dotyczące emisji nowych obligacji i ograniczenia kapitałowe wobec 13 kluczowych rosyjskich jednostek i przedsiębiorstw:** *Sberbanku, Alfabanku, Credit Banku Moskwy, Gazprombanku, Rosyjskiego Banku Rolnego, Gazpromu, Gazprom Neftu, Transneftu, Rostelecomu, RusHydro, Alrosy, Sovcomflotu* oraz Kolei Rosyjskich. Wskutek sankcji zostaną

¹ Szacuje się, że rosyjski sektor lotniczy ucierpi z powodu nałożonych na niego ograniczeń eksportowych, które utrudnią import części zamiennych do samolotów. Co więcej, sankcje te wymuszą zwrot setek leasingowanych samolotów, które stanowią ponad 50% komercyjnej floty działającej w Rosji. Z 981 samolotów w posiadaniu rosyjskich linii lotniczych, aż 531 maszyn jest leasingowanych od zagranicznych firm (z czego aż 154 w posiadaniu firm z Irlandii).

odcięte od możliwości pozyskiwania środków na amerykańskim rynku, ograniczając możliwości finansowania działalności Kremla.

- **restrykcje wobec 24 białoruskich osób fizycznych i prawnych**, w tym dwóch banków państwowych dziewięciu firm zbrojeniowych i 7 osób powiązanych z reżimem za wspieranie rosyjskiej agresji na Ukrainę.
- **restrykcje eksportowe, których celem będzie odcięcie ponad 50% rosyjskiego importu podzespołów niezbędnych dla towarów wysokich technologii** szczególnie w obszarze obronnym, lotniczym, morskim, w tym na najnowocześniejsze technologie wrażliwe produkowane na świecie i wykorzystujące amerykańskie oprogramowanie, narzędzia lub technologię.
- **sankcje eksportowe wzmocnione będą poprzez współpracę wielostronną ograniczającą eksport do Rosji podzespołów i technologii wartych ponad 50 mld USD**. Jednocześnie Stany Zjednoczone zapewnią wyłączenia spod systemu ograniczeń eksportowych (i konieczności uzyskiwania licencji) dla krajów, które wprowadzą podobnie dotkliwe sankcje (zgodnie z ustaleniami z UE, Australią, Japonią, Kanadą, Nową Zelandią i UK).
- **sankcje indywidualne wobec przedstawicieli rosyjskich władz i ich rodzin.**

23 lutego

Prezydent J. Biden polecił administracji nałożenie **sankcji na operatora Nord Stream 2 AG i kierownictwo firmy**. Antony Blinken **wydał tego dnia oświadczenie informujące o jego decyzji ws. zniesienia zawieszenia sankcji (*waiver*) na spółkę NS2 oraz na jej kierownictwo, w tym prezesa Matiasa Warniga**. Sekretarz podkreślił, że decyzja została podjęta po konsultacji z Niemcami i z Unią Europejską w odpowiedzi na rosyjskie działania. USA wraz z sojusznikami europejskimi nałożyli skoordynowane sankcje na Rosję, a Niemcy podjęły decyzję o wstrzymaniu certyfikacji gazociągu NS2.

22 lutego

Pierwsza transza tzw. „szybkich i dotkliwych kosztów dla Rosji”.

- **sankcje wobec dwóch banków: VEB (*Vnesheconombank*) oraz PSB (*Promsvyazbank*)** - zamrożenie aktywów znajdujących się w USA, całkowity zakaz przeprowadzania transakcji obejmujący amerykańskich obywateli i instytucje, odcięcie od globalnego systemu finansowego oraz globalnego systemu płatności dolarowych;
- **Zakaz obrotu nowymi papierami dłużnymi emitowanymi przez Bank Centralny Federacji Rosyjskiej, Narodowy Fundusz Majątkowy Federacji Rosyjskiej oraz rosyjskie Ministerstwo Finansów** przez wszystkie amerykańskie firmy i osoby fizyczne.
- **Sankcje indywidualne obejmujące pięciu oligarchów i ich rodziny.**

KANADA

3 marca Wicepremier i Minister Finansów Kanady, Ch. Freeland ogłosiła odebranie Rosji i Białorusi klauzuli największego uprzywilejowania w stosunkach handlowych (KNU). Ponadto, Kanada podniesie cła na towary z Rosji i Białorusi do 35%.

2 marca – kolejne sankcje: Minister Spaw Zagranicznych Mélanie Joly poinformowała, że Kanada nałoży kolejne sankcje gospodarcze na Rosję.

Sankcje obejmą 10 osób z 2 spółki z branży energetycznej:

- Rosneft
- Gazprom.

Ich celem jest zwiększenie presji na Rosję w związku z inwazją na Ukrainę. Sankcje mają wejść w życie w najbliższych dniach. Specjalne Środki Gospodarcze (*Special Economic Measures – Russia*) przewidują zamrożenie aktywów, zakaz świadczenia w Kanadzie i przez Kanadyjczyków za granicą finansowych i pokrewnych usług wobec osób objętych sankcjami. Osoby z listy nie będą też mogły wjechać na terytorium Kanady.

1 marca – pakiet nowych sankcji w związku z rosyjską agresją na Ukrainę

- sankcjami objętych będzie 18 członków Rady Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej, w tym, m.in.: W. Putin, S. Szojgu, S. Ławrow, D. Miedwiediew oraz 3 instytucje: Bank Centralny Federacji Rosyjskiej, Narodowy Fundusz Dobrobytu Federacji Rosyjskiej oraz Ministerstwo Finansów Federacji Rosyjskiej.
- wprowadzenie zakazu importu wszelkich paliw i produktów ropopochodnych z Rosji (w dniu 28 lutego wprowadzono zakaz importu ropy naftowej).
- wicepremier i Minister Finansów Chrystia Freeland oświadczyła, że to nie koniec działań Kanady mających na celu osłabienie możliwości finansowania wojny przez W. Putina. Zapowiedziała kolejne sankcje, których charakter i cel Kanada omawia ze swoimi partnerami i sojusznikami.

Ogłoszone 24 lutego sankcje zakładają:

- objęcie sankcjami 129 osób indywidualnych oraz 84 podmiotów, w tym banków (m.in. Sberbank, VEB, VTB Bank OAO, Gazprombank OAO) oraz przedsiębiorstw (min. Rosneft, OAO Novatek, OJSC Gazprom);
- zakaz jakiegokolwiek obrotu mieniem (w Kanadzie i poza Kanadą) oraz umożliwiania w jakikolwiek sposób transakcji z osobami indywidualnymi znajdującymi się na liście sankcyjnej
- zakaz świadczenia jakichkolwiek usług finansowych na rzecz osób i podmiotów objętych sankcjami;
- zakaz sprzedaży, dostaw i transportu jakichkolwiek dóbr związanych z wydobyciem i produkcją ropy naftowej;

Ponadto instytucje finansowe (banki, towarzystwa ubezpieczeniowe, etc.), inne podmioty oraz obywatele Kanady zostali zobligowani do przekazania władzom informacji nt. mienia kontrolowanego lub będącego w posiadaniu osób i podmiotów znajdujących się na liście sankcyjnej oraz transakcji (również propozycji transakcji) dot. takiego mienia.

<https://laws.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-2014-58/FullText.html>

Wcześniej, tj., 22 lutego br. ogłoszono pierwszy pakiet sankcji zakładający:

- nałożenie sankcji na członków Dumy Państwowej, którzy głosowali za uznaniem niepodległości tzw. republik ludowych na wschodniej Ukrainie,
- zakaz jakichkolwiek transakcji finansowych i relacji podmiotów kanadyjskich na obszarach Doniecka i Ługańska, nie będących pod kontrolą władz ukraińskich,
- zakaz kupowania rosyjskich obligacji państwowych (rządowych papierów wartościowych),
- nałożenie sankcji na dwie znaczące rosyjskie instytucje finansowe w celu utrudnienia Rosji finansowania agresywnych działań wobec Ukrainy.

Minister SZ Japonii Hayashi Yoshimasa ogłosił 25 lutego br. nałożenie na Rosję sankcji w trzech obszarach:

- wprowadzenie sankcji wizowych oraz zamrożenie aktywów osób zaangażowanych we wspieranie separatystycznych regionów;
- zakaz handlu z separatystycznymi regionami;
- zakaz emisji oraz handlu w Japonii rosyjskimi obligacjami rządowymi.

25 lutego br. premier Fumio Kishida (po spotkaniu G7) zapowiedział przyjęcie dodatkowych sankcji:

- zamrożenie aktywów rosyjskich instytucji finansowych;
- zamrożenie aktywów i wstrzymanie wydawania wiz dla niektórych osób indywidualnych i organizacji pochodzących z Rosji;
- zakaz eksportu do instytucji rosyjskich związanych z sektorem wojskowym;
- zakaz eksportu towarów podwójnego zastosowania;

AUSTRALIA

24.02.2022

Wspólne oświadczenie premiera i szefowej dyplomacji Marise Payne, zapowiadające nowe sankcje, które obejmą:

- **dodatkowe 25 osób i cztery podmioty** związane z sektorem zbrojeniowym.
- restrykcje w odniesieniu do australijskich podmiotów inwestujących w cztery dodatkowe rosyjskie instytucje finansowe.

23.02.2022,

Po posiedzeniu Komitetu Bezpieczeństwa Narodowego, premier Scott Morrison ogłosił przyjęcie przez Australię nowych sankcji wobec Rosji, polegających na:

- Rozszerzeniu aktualnie obowiązujących sankcji nałożonych na Krym na samozwańcze republiki w Donbasie i Ługańsku.
- Natychmiastowym wprowadzeniu sankcji indywidualnych wobec reprezentantów rosyjskich elit, które obejmą zakaz podróżowania, zamrożenie aktywów i zakaz wszelkich transakcji finansowych wobec 8 członków Rady Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej „wspierających i podżegających” do ataku na Ukrainę.
- Objęcie sankcjami firm i organizacji powiązanych z Kremlen z sektora transportu, energii, telekomunikacji, ropy i gazu, surowców oraz bankowości, tj. Wnieszekonombank (WEB), Promswiazbank (PSB), Rossija Bank, IS Bank, General Bank (Genbank) oraz Czarnomorski Bank Rozwoju i Odbudowy.

<https://www.dfat.gov.au/international-relations/security/sanctions/sanctions-regimes/russia-sanctions-regime>

WIELKA BRYTANIA

28 lutego – dwa nowe akty prawne dot. brytyjskich sankcji.

- **Nowe restrykcje dot. rosyjskiego sektora finansowego:**
 - **Regulacje uniemożliwiające rosyjskim bankom rozliczanie płatności w walucie GBP.** Po wejściu w życie, nowe przepisy zostaną w pierwszej kolejności zastosowane wobec największego rosyjskiego banku – Sberbank.

- Sankcje zamrożenia aktywów (*full asset freeze*) wobec trzech rosyjskich banków: VEB. RF, Sovcombank oraz Otkritie FC Bank. Min. Truss zapowiedziała wprowadzenie sankcji full asset freeze wobec wszystkich rosyjskich banków „w nadchodzących dniach”.
- Ww. regulacje uniemożliwią też obrót rosyjskim długiem państwowym i doprowadzą do izolacji rosyjskiego biznesu (3 mln firm) na brytyjskich rynkach kapitałowych.
- Ograniczenia eksportowe w handlu z RU dot. kluczowych sektorów gospodarki (gł. technologii, urz. mikroelektronicznych, technologii morskich i nawigacyjnych), które uderzą w rosyjski kompleks wojenno-przemysłowy i spowolnią rozwój gospodarczy RU na wiele lat. Min. Truss jest świadoma wagi konsekwencji dla brytyjskich firm działających w RU, wytyczne dot. handlu mają być przekazane przez *Department for International Trade and Treasury*.
- Zapowiedź wprowadzenia sankcji wobec Donbasu, BY i środków ograniczających wielkość depozytów RU w brytyjskich bankach, a także **dalszą pracę z brytyjską listą oligarchów (hit-list) i koncentrację na „należących do nich nieruchomościach, jachtach i wszystkich aspektach ich życia”**.
- **Dodatkowo przedstawienie projektu ustawy dot. przestępczości ekonomicznej - *Economic Crime Bill* w dn. 1 marca, której celem jest wyeksponowanie „brudnych pieniędzy” rosyjskich oligarchów w UK.**

24 lutego przyjęto sankcje obejmujące:

- zamrożenie aktywów bankowych i ich odcięcie od brytyjskiego rynku finansowego;
- zakaz pozyskiwania finansowania na brytyjskim rynku finansowym przez rosyjskie przedsiębiorstwa państwowe i strategiczne przedsiębiorstwa prywatne
- zamrożenie aktywów i zakaz wjazdu do UK, którym objęto ponad 100 firm i oligarchów związanych z W. Putinem
- ograniczenia w handlu i kontrola eksportu dot. rosyjskiego sektora wysokich technologii oraz przemysłów strategicznych
- zamknięcie przestrzeni powietrznej dla Aeroflotu
- odcięcie dostępu do brytyjskich banków dla najbogatszych Rosjan

02.03. Międzynarodowy Trybunał Karny w Hadze ogłosił oficjalne rozpoczęcie międzynarodowego śledztwa dotyczącego możliwych zbrodni wojennych, związanych z inwazją RU na UA, po otrzymaniu wniosków z 39 państw, w tym PL.